

An Investigation of Primary School 3rd and 4th Grade Students' Views on the Process of Acquiring Financial Literacy Skills¹

Nurcihan ZEHİR GÜLEBİ (PhD Std.)
Ondokuzmayıs University -Türkiye
ORCID: 0000-0002-3275-9973
n.zehirgulebi@gmail.com

Assoc. Prof.Dr. Yaşar ÇELİK
Ondokuzmayıs University -Türkiye
ORCID: 0000-0001-8159-5189
ycelik@omu.edu.tr

Abstract

The aim of this study is to determine the awareness of 3rd and 4th grade primary school students regarding financial literacy skills and to examine their financial literacy levels based on various variables. In this research, a sequential explanatory design, one of the mixed-methods research types, was used. The quantitative part of the study used a survey model, while the qualitative part employed a phenomenological design. For the collection of quantitative data, a convenience sampling technique was used, and 196 students from 3rd and 4th grades in primary schools affiliated with the Samsun Provincial Directorate of National Education during the 2023-2024 academic year were included in the study. For the collection of qualitative data, criterion sampling, one of the purposive sampling methods, was used, and 10 students, selected voluntarily from the 196 students who completed the scale, were included in the study group. In addition, the "Marmara Financial Literacy Attitude and Behavior Scale" developed by Sangül (2015) was used to collect the quantitative data. The qualitative data were collected through a semi-structured interview form consisting of 10 open-ended questions prepared by the researchers. The quantitative data of the research were analyzed using the SPSS data analysis program and ANOVA test according to the variables of parental education level, maternal occupation, and paternal occupation. The qualitative data obtained from student interviews were analyzed using content analysis. The results of the study revealed that male students had a higher level of financial literacy compared to female students, and 3rd grade students had higher financial literacy attitudes than 4th grade students. Additionally, according to the findings from student interviews, it was determined that students found their pocket money sufficient, made plans when spending their pocket money, and most of them saved part of their pocket money rather than spending it all. Moreover, students demonstrated conscious consumer behaviors before and during shopping. Based on all the results, it can be concluded that the financial literacy levels of the students were above average.

Keywords: Financial literacy, Primary school, Social studies, Skills training

**E-International Journal
of Educational
Research**

Vol: 15, No: 2, pp. 127-144

Research Article

Received: 2024.10.12

Accepted: 2024.12.18

Suggested Citation

Zehir Gülebi, N. & Çelik, Y. (2024). An investigation of primary school 3rd and 4th grade students' views on the process of acquiring financial literacy skills, *E-International Journal of Educational Research*, 15 (2), 127-144. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1583888>

¹ This study was presented as an oral presentation at the 22nd International Classroom Teaching Symposium held in Şanlıurfa between 12-15 November 2024

Extended Abstract

Problem: Individuals are struggling to adapt to the increasingly complex structure of the financial world with their current financial literacy knowledge and skills. Inadequate financial knowledge can lead to difficulties in making financial decisions and even result in wrong decisions (Alkaya and Yağlı, 2015). Therefore, it is important to equip individuals with financial literacy skills during the educational process.

In societies where financial literacy has been developed, money is viewed not just as a tool for consumption, but as a tool for production. Societies that believe financial literacy skills should be developed at an early age highlight that with digital and financial resources, a society that produces can be established (Alkaya and Yağlı, 2015). There are certain differences between societies with and without financial literacy skills. Individuals with financial literacy skills can analyze their income and expenditure balances well, create and manage their budgets accordingly. They know where to use their financial knowledge. By effectively using their income, they can save. They exhibit balanced behavior when creating and using their budgets (Çam and Barut, 2015).

Even at a young age, individuals encounter situations that require economic knowledge, which makes it necessary to acquire financial literacy skills at an early age. Individuals who have acquired these skills at a young age tend to be more conscious and responsible regarding budgeting, saving, and investing. People with developed financial literacy skills are capable not only of making the best decisions for themselves but also of critically evaluating and supporting the economic conditions they face in a positive way (OECD, 2014).

This research is important because it emphasizes starting financial literacy education from the early stages of education, ensuring that students possess adequate knowledge in this area, and contributing to their ability to save and accumulate consciously. Students with a high level of financial literacy, as future adults, will use resources reasonably and act more consciously in financial matters. As a result, both their personal well-being and the country's economy will improve. Therefore, it is believed that this study will contribute to filling the gap in the literature and will serve as a foundation for future studies. In this context, the purpose of the research is to determine the awareness of 3rd and 4th grade primary school students regarding financial literacy skills and examine their financial literacy levels in terms of various variables.

Method: This study was conducted using the sequential explanatory design, a mixed-methods research type. In the sequential explanatory design of mixed-methods research, quantitative data are primarily collected and analyzed first, followed by the collection of qualitative data. Typically, quantitative data are prioritized, while qualitative data are mainly collected to support the quantitative findings (Creswell, 2013). In this study, as per the design, quantitative data were collected first, followed by qualitative data. The survey model was used for the quantitative part of the study. The survey model is a research model aimed at describing the current situation and characteristics of a specific group or community within a given time frame (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, and Demirel, 2014). The qualitative part of the study was conducted using a phenomenological approach. In such studies, the participants' thoughts, perceptions, and experiences are revealed (Patton, 2014). Therefore, this study employed the phenomenological design to explore primary school students' thoughts, experiences, and perceptions regarding financial literacy.

For the sample selection in the quantitative part of the study, the convenience sampling technique was used. Convenience sampling is typically preferred when other sampling methods are either not feasible or practical (Gürbüz and Şahin, 2015; Patton, 2014). The sample of the study consisted of 196 3rd and 4th grade students from primary schools in the central district of Samsun during the 2023-2024 academic year. For the qualitative part, when forming the study group, the criterion sampling technique, a purposive sampling method, was used. In this technique, cases that meet pre-determined criteria are studied (Yıldırım and Şimşek, 2013). Among the 196 students from whom quantitative data were collected, 10 students were selected on a voluntary basis to conduct in-depth interviews to further explore their financial literacy levels.

For quantitative data collection, the "Marmara Financial Literacy Attitude and Behavior Scale" developed by Sargül (2015) was used. The total variance explained by the scale was found to be 49.24%, and the Cronbach's Alpha reliability coefficient was 0.72. In the analyses conducted within this research,

the overall reliability coefficient of the scale was determined to be 0.81. The qualitative data were obtained through a semi-structured interview form consisting of 10 open-ended questions prepared by the researcher. The interview method is used in research to obtain in-depth information, and data can be gathered through interview questions (Yildirim and Şimşek, 2013). The interview questions were prepared in alignment with the learning outcomes and the related literature, and three expert opinions were sought to ensure the validity of the questions.

Content analysis was used to identify codes and themes from the interview data. Content analysis is a qualitative data analysis method that helps reveal concepts and relationships based on the data, with codes and themes becoming prominent during the analysis process (Cohen, Manion, and Morrison, 2007; Yıldırım and Şimşek, 2013). During the coding phase, a different researcher also performed the coding, and the codes made by both researchers were compared to establish agreement and identify any discrepancies. Similar codes were grouped as agreement, while dissimilar and different codes were identified as disagreement. Codes that did not reach consensus were excluded from the study. The inter-coder reliability for the analyses conducted in this research was determined to be 0.85.

Findings: The results indicated that boys had higher financial literacy levels than girls. This may reflect the impact of long-standing patriarchal family structures. It could be a result of families giving more decision-making power to boys regarding financial matters and allowing them to manage financial affairs.

Another variable examined in the study was the students' financial literacy levels according to their grade level. When comparing students' financial literacy levels based on grade, it was found that 3rd grade students had higher financial literacy attitudes than 4th grade students. This could be because younger students are more sensitive in applying the financial literacy concepts they learn in class.

Finally, the study examined the students' financial literacy levels in relation to their parents' education and professional status. It was found that the education and professional status of students' parents did not significantly affect the students' financial literacy levels. This could indicate that families do not have effective practices to help children develop financial literacy skills and may display a controlling attitude rather than giving children financial responsibilities.

When examining students' views on financial literacy, it was found that students considered their pocket money to be sufficient, most of them saved part of their pocket money instead of spending it all, they made plans for using their pocket money, and they exhibited conscious consumer behavior before and during shopping. Based on this, it can be concluded that students' financial literacy levels are above average. Furthermore, it can be concluded that financial literacy behaviors are generally positive. This result is likely due to the fact that their needs can be met with small amounts of money due to their young age, the inclusion of financial literacy-related learning outcomes in life skills and social studies classes, their desire to save money to freely purchase what they want, and the fact that they have learned to exhibit conscious consumer behavior within this framework.

When the quantitative and qualitative findings were evaluated together, it was observed that students' overall financial literacy levels were above average, with differences occurring based on gender and grade level, but no significant differences based on parental education levels and professional status. Consistent with the quantitative findings, interviews with students also revealed that students could save money, plan their needs, prefer products that fit their budget and needs while shopping, and spend their pocket money according to their needs. In this regard, it can be said that students are able to make budget plans and maintain a balance between income and expenses.

Suggestions: Based on the results of this study and the relevant literature, various practices can be implemented to develop financial literacy skills in primary school students. To identify the factors that influence financial literacy skills and levels in primary school students, studies can be conducted with different samples. The curriculum can incorporate learning outcomes and activities at various levels to help students acquire financial literacy skills. Given the belief that financial literacy can be developed at a young age, educational programs can be organized to raise awareness among families on this topic.

İlkokul 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Becerisi Kazanma Sürecine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi²

Nurcihan ZEHİR GÜLEBİ (Dokt. Öğr.)

Ondokuzmayıs Üniversitesi-Türkiye

ORCID: 0000-0002-3275-9973

n.zehirgulebi@gmail.com

Doç. Dr. Yaşar ÇELİK

Ondokuzmayıs Üniversitesi-Türkiye

ORCID: 0000-0001-8159-5189

ycelik@omu.edu.tr

Özet

Araştırmada, ilkökul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisine ilişkin farkındalıklarının belirlenmesi ve finansal okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmada, karma yöntem araştırma türlerinden sıralı açıklayıcı tasarım kullanılmış, nicel kısımda tarama modeli, nitel kısımda ise olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin elde edilmesinde kolay ulaşılabılır durum örnekleme tekniği kullanılarak, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkökullarda öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden 196'sı araştırmaya dahil edilmiştir. Nitel verilerin elde edilmesinde amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılarak, ölçek uygulanan 196 öğrenci arasından gönüllü olarak belirlenen 10 öğrenci çalışma grubuna dahil edilmiştir. Ayrıca, nicel verilerin toplanmasında Sarıgül (2015) tarafından geliştirilen "Marmara Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği" kullanılmıştır. Nitel veriler ise araştırmacılar tarafından hazırlanan 10 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Araştırmanın nicel verileri; öğrencilerin finansal okuryazarlık ile ilgili tutumları anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne mesleği ve baba mesleği değişkenlerine göre SPSS veri analiz programı kullanılarak ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen nitel verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu, 3. sınıf düzeyindeki öğrencilerin finansal okuryazarlık tutumlarının 4. sınıf düzeyindeki öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrenci görüşmelerinden elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin harçlıklarını yeterli buldukları, harçlıklarını kullanırken planlama yaptıkları, çoğu öğrencinin harçlıklarının tamamını harcamayıp birikim yaptığı, alışveriş öncesinde ve esnasında bilinçli tüketici davranışları sergiledikleri tespit edilmiştir. Tüm sonuçlar neticesinde öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin orta düzeyin üzerinde olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Finansal okuryazarlık, ilkökul, Sosyal bilgiler, Beceri eğitimi

**E-Uluslararası Eğitim
Araştırmaları Dergisi**

Cilt: 15, No: 2, ss. 127-144

Araştırma Makalesi

130

Gönderim: 2024.10.12

Kabul: 2024.12.18

Önerilen Atıf

Zehir Gülebi, N. & Çelik, Y. (2024). İlkokul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisi kazanma sürecine ilişkin görüşlerinin incelenmesi, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 15 (2), 127-144. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1583888>

² Bu çalışma, 12-15 Kasım 2024 tarihleri arasında Şanlıurfa'da gerçekleştirilen 22. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Bireyler mevcut finansal okuryazarlık bilgi ve becerileri ile finansal dünyanın giderek gelişen ve karmaşık yapısına uyum sağlamakta zorlanmaktadır. Finansal bilgi seviyelerindeki yetersizlikler, bireyleri finansal kararlar vermede zorlanmalarına, hatta yanlış kararlar vermelerine neden olabilmektedir (Alkaya ve Yağlı, 2015). Bu nedenle finansal okuryazarlık becerilerinin eğitim öğretim süreçlerinde bireylere kazandırılması önemlidir. Özellikle, küçük yaşlardan itibaren bireylerin finansal okuryazarlık becerisi kazanmaları zorunlu hale gelmektedir.

Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde en popüler konulardan biri de finansal okuryazarlıktır (Miller, Godfrey, Levesque ve Stark, 2009). Özellikle 1995 yılı ve sonrası doğumları kapsayan Z kuşağı gençlerinin teknolojiyle bütünleşmiş bir yaşamın içinde var oldukları ve günlük hayatlarının birçoğunu dijital kaynaklar üzerinde yürüttükleri gerçeği göz önüne alındığında gelir-gider dengelerini kurabilme ve finansal farkındalık becerilerinin geliştirilmesi için oldukça önemlidir (Taş, Demirdöğmez ve Küçükoğlu, 2017; Tuncer, 2016).

Bireyin hayatını refah içinde devam ettirebilmesinde finansal okuryazarlığın önemi oldukça fazladır. Aynı gelir düzeyine sahip bireylerin yaşamları uzun vadede gözlemlendiğinde finansal farklılıkların meydana gelmesi finansal okuryazarlıkla becerileri ile ilgili olduğu görülür (Karadeniz ve Durusoy, 2013). Bireylerin kendi finanslarını doğru bir şekilde yönetebilmeleri giderek önem kazanmıştır. Bu bağlamda, bireylerin çocuklarının eğitimi, kendi emeklilikleri, hayat sigortası, kısa vadeli birikimler, ev peşinatları, araba kredileri, tatil kredileri ve diğer pahalı ürünler gibi finansal ihtiyaçları için doğru ve etkili kararlar alarak, uzun vadeli yatırım planlarını ve tasarruflarını yönetmeleri önemlidir (Chen ve Volpe, 1998).

Finansal okuryazarlığın alanyazındaki birçok tanımına rastlanmaktadır. Research (2003) finansal okuryazarlığı, bireyin harcamalarında tasarruflu olması, bütçe yapabilmesi, günlük hesaplamaların yanı sıra geleceğe yönelik yatırım ve planlama yapabilme konularında bilinçli olması ve bunları davranışlarıyla da açık bir şekilde ortaya koyabilmesi şeklinde tanımlamaktadır. Finansal okuryazarlık, bireylerin bütçe oluşturma, borç alma/verme, sigorta, tasarruf etme, yatırım yapma, çeşitlendirme ve gelir-gider dengesini sağlama gibi finansal işlemleri anlamaları ve uygulamaları sürecidir. Bu süreç, kişilerin finansal ürünler ve kavramlar hakkında bilgi ve becerilerini geliştirerek, finansal riskleri ve fırsatları daha iyi değerlendirmelerini, bilinçli kararlar almalarını, ihtiyaç duydukları desteği nereden alacaklarını belirlemelerini ve genel finansal refahlarını artırmak için diğer gerekli adımları etkili bir şekilde atmalarını sağlar (Temizel, 2010). Finansal okuryazarlık bireyin maddi durumunu etkileyen finansal koşulları okuyabilme, analiz edebilme ve bunları yönetebilme becerisidir. Bu beceriyi finansal yatırımlarda etkili kullanabilme, mali konularda fikirler üretebilme, geleceğe yönelik planlamalar yapabilme ve hayatın doğal akışında meydana gelen finansal gelişmeleri analiz edip etkili kararlar alabilmektir (Vitt, Anderson, Kent, Lyter, Siegenthaler ve Ward, 2000). Remund (2010) ise finansal okuryazarlığı bireyin kendi finansal bütçesini yönetebilme, devamlı olarak gelişmekte olan ekonomik şartları göz önünde bulundurarak kısa vadeli olan planlarını gerçekleştirip bu doğrultuda uzun vadeli yatırım planlarını yapabilme becerisini kapsayan finansal kavramlar bütünü olarak tanımlamaktadır.

Finansal okuryazarlık, bireyin ekonomiyeye ilgili kararlar alırken; tasarruf yapma, yatırım yapma ya da boçlanma gibi konularda tercihlerini etkileyen önemli bir faktördür. Bu nedenle, finansal eğitim büyük bir öneme sahiptir. Finansal bilgi, genellikle finansal sonuçlardaki farklılıkları anlamak ve değerlendirmek için bir araç olarak kullanılır. Bu bağlamda, finansal okuryazarlığı arttırmayı hedefleyen eğitimler, bireylerin ve ailelerin karşılaşılabilecekleri olumsuz finansal durumların önlenmesi ya da hafifletilmesi adına etkili bir çözüm sunmaktadır (Huston, 2010).

Bireylerin refah düzeyinin artırılması, finansal dengenin sağlanması ve ekonominin gelişmesine katkıda bulunmak için finansal eğitim önem arz etmektedir. Finansal eğitimle birlikte bireyler finansal konularda farkındalık kazanmış, finansal hizmetler ve ürünler hakkında fikir sahibi olabilirler. Böylece finansal ürünler kullanımı daha etkin hale gelmiş olur. Bunun yanı sıra, finansal eğitimle bilinçlenen bireyler finansal ürünlere yönelirken yanlışlardan kaçınabileceği gibi kendileri için uygun olan ürünü seçmeye özen gösterirler (TCMB, 2011).

OECD (2005) finansal eğitimin, tüketicuyu farklı seçeneklerdeki hizmetlerin maliyetleri ile ilgili fikir verdiğini, tüketicilerin karar verirken daha iyi karar almalarına yardımcı olduğunu, finansal ürün ve hizmetlerle ilgili finansal bilgi sahibi olmayan bireylerin alışılmadık uygulamalardan kaçınmalarında yardımcı olduğunu vurgular. Böylelikle, bireyler kısa vadede tasarruflarını daha yüksek miktarlarda yapabilir ve herhangi bir kriz durumunda bu tasarruflarını rahatlıkla kullanabilir, uzun vadede ise emeklilik, araba ve ev sahibi olmak gibi planlamalarda bulunabilirler. Finansal eğitimle bireyler; finansal ürünler ve hizmetler ile ilgili bilgilerini geliştirebilir, kısa ve uzun vadede yapacakları tasarruf ve yatırımlarına yön verebilirler, bilinçli seçimler yapabilirler, dolandırıcılıklara karşı bilinçli olup tuzaklardan kaçınabilirler ve bunlara karşı tedbir alma becerisini geliştirebilirler (Hung, Parker ve Yoong, 2009).

Finansal okuryazarlık alanında kendini geliştirmiş toplumlar için para, bir tüketim aracı olmaktan öte üretim aracı olarak görülür. Finansal okuryazarlık becerisinin erken yaşta kazandırılması gerektiğini düşünen toplumlar dijital ve finansal kaynakları ile üreten bir toplum olunabileceğini ortaya koyarlar (Alkaya ve Yağlı, 2015). Finansal okuryazarlık becerisine sahip toplumlar ile bu beceriye sahip olmayan toplumlar arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Finansal okuryazarlık becerisine sahip bireyler gelir ve gider dengelerini iyi analiz ederek bütçelerini ona göre oluşturup kullanabilirler. Sahip oldukları finansal bilgileri kullanacakları yeri bilirler. Gelirlerini etkili bir şekilde kullanarak tasarrufa gidebilirler. Bütçelerini oluştururken de kullanırken de dengeli bir davranış gösterirler (Çam ve Barut, 2015).

Küçük yaşlarda dahi bireylerin ekonomi bilgisi gerektiren durumlarla karşılaşması finansal okuryazarlık becerisinin daha küçük yaşlarda kazandırılmasını gerekli kılar. Bu beceriyi küçük yaşlarda edinmiş bireyler bütçe, birikim, tasarruf ve yatırım konularında daha bilinçli ve sorumluluk sahibi olmaktadır. Finansal okuryazarlık becerisi gelişmiş bireyler, kendileri için en uygun kararı verebilmenin yanında yaşadıkları ekonomik koşulları da olumlu bir şekilde eleştirip destekleyebilecek kabiliyete sahip olmaktadır (OECD, 2014).

Alanyazın incelendiğinde ilkökul öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerine yönelik çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmüştür (Arceo-Gamez ve Viilagonez, 2017; Çarıkçı, 2019; Çelikten, Doğan ve Dişli Çelikten, 2023; Çinko, Avcı, Ergün ve Tekçe, 2017; Erkilic, 2019; Maurer ve Lee, 2011; Yıldız ve Çankaya, 2018). Söz konusu çalışmalar daha çok lise, üniversite ve yetişkin bireylere yönelik olarak yapılmıştır. Üniversite öğrencileri ile ilgili yapılan bir çalışmada öğrencilerin finansal bilgilerini ailelerinden edindiklerini ve öğrencilerin finansal kavramlarla ilgili bilgilerinde birtakım eksiklikler olduğu tespit edilmiştir (Temizel ve Bayram, 2011). Bu nedenle bireylerin finansal okuryazarlık farkındalığını oluşturmaya ve bu konudaki eksik bilgilerini tamamlamaya eğitiminin ilk kademelerinden itibaren başlanması önem arz etmektedir (Cameron, Calderwood, Cox, Lim ve Yamaoka, 2013).

Bu araştırma; eğitimin ilk kademelerinden itibaren finansal okuryazarlık eğitime başlanması, öğrencilerin bu konuda yeterli bilgiye sahip olmaları ve bilinçli bir şekilde birikim ve tasarruf yapabilmelerine katkı sağlaması bakımından önemlidir. Finansal okuryazarlık düzeyi yüksek olan öğrenciler, geleceğin yetişkinleri olarak, kaynakları kullanırken makul olacak ve finansal konularda daha bilinçli davranacaklardır. Böylece hem kendi refah düzeyleri artacak hem de ülke ekonomisine katkıda bulunacaklardır. Dolayısıyla, bu çalışmanın alanyazındaki boşluğun doldurulmasına katkı sağlayacağı ve yapılacak çalışmalara temel teşkil edeceği düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, ilkökul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisine ilişkin farkındalıklarını belirlemek ve finansal okuryazarlık düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Öğrencilerin finansal okuryazarlık testinden aldıkları puanlar;
 - a. Cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
 - b. Sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
 - c. Anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
 - d. Baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
 - e. Anne mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
 - f. Baba mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Öğrencilerin finansal okuryazarlık hakkındaki görüşleri nasıldır?

YÖNTEM

1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, karma yöntem araştırma türlerinden sıralı açıklayıcı tasarım kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Karma yöntem araştırması, bir araştırma probleminin nitel ve nicel araştırma tekniklerinin bir araya getirilmesiyle analiz etmeyi amaçlar. Bu yöntemde, daha geçerli ve güvenilir sonuçlar ortaya koyabilmek için nicel ve nitel veriler birlikte toplanır ve analiz edilir (Creswell ve Clark, 2017; Gökçek, Babacan, Kangal, Çakır ve Kül, 2013; Johnson ve Christensen, 2004). Karma araştırma yöntemlerinden sıralı açıklayıcı tasarımda, ağırlıklı olarak önce nicel veriler toplanıp analiz edilir, ardından nitel veriler toplanır. Genellikle nicel veriler önceliklidir, nitel veriler ise esasen bu nicel verileri desteklemek amacıyla toplanır (Creswell, 2013). Bu araştırmada tasarıma uygun olarak önce nicel veriler, daha sonra nitel veriler toplanmıştır.

Araştırmanın nicel kısmında tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, belirli bir grup veya topluluğun belirli bir zaman dilimindeki mevcut durumunu ve özelliklerini betimlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014). Tarama modeli, genellikle anket, gözlem ve testler gibi veri toplama araçlarını kullanarak gerçekleştirilir ve sonuçlar mevcut durumu genel hatlarıyla yansıtır (Karasar, 2018). Araştırmada öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi nedeniyle tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın nitel kısmı olgu bilim yaklaşımı ile gerçekleştirilmiştir. Bu tür çalışmalarda katılımcıların düşünceleri, algıları, tecrübeleri ortaya konulur (Patton, 2014). Olgu bilim deseni daha önce farkında olunan ancak ayrıntılı ve derinlemesine bilgi sahibi olamadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular günlük hayatta kavramlar, durumlar, tecrübeler, olaylar ve algılar olarak farklı şekillerde karşımıza çıkabilirler (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu bağlamda araştırma, ilkökul öğrencilerinin finansal okuryazarlığa ilişkin düşünceleri, deneyimleri ve algılarının ortaya çıkarılması nedeniyle olgu bilim deseni ile çalışılmıştır.

2. Araştırmanın Örneklemi/Çalışma Grubu

Araştırmanın nicel kısmının örneklem seçiminde, kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniği kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örnekleme, genellikle araştırmacının diğer örnekleme yöntemlerini kullanmasının mümkün olmadığı ya da pratik olmadığı durumlarda tercih edilir (Gürbüz ve Şahin, 2015; Patton, 2014). Bu teknikte, örneklem seçimi genellikle zaman, maliyet ve erişim kolaylığı gibi faktörlere dayanır. Katılımcılar, genellikle belirli bir sistematik seçim süreci izlenmeden, araştırmacıya en yakın veya kolay erişilebilen kişilerden oluşur (Merriam, 2013). Araştırmada kullanılan ölçeğin 3. ve 4. sınıf düzeyindeki öğrencilere uygun olması bakımından katılımcılar, 3. sınıf ve 4. sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasından seçilmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın örneklemi, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Samsun ili merkezine bağlı ilkokullarda öğrenim gören 196 ilkökul 3. ve 4. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma örneklemine ilişkin demografik bilgiler Tablo 1’de verilmiştir:

Çizelge 1. Öğrencilerin demografik özellikleri

Demografik Özellikler	N	%	
Cinsiyet	Kız	80	40,8
	Erkek	116	59,2
Sınıf	3. sınıf	126	64,3
	4. Sınıf	70	35,7
Anne Eğitim Durumu	Lise	56	28,6
	Lisans	132	67,3
	Yüksek Lisans	8	4,1
Baba Eğitim Durumu	Lise	22	11,2
	Önlisans	10	5,1
	Lisans	156	79,6
	Yüksek Lisans	8	4,1
Anne Mesleği	İşçi	4	2,0
	Memur	112	57,1
	Esnaf	8	4,1
	Ev Hanımı	72	36,7
Baba Mesleği	İşçi	6	3,1
	Memur	122	62,2
	Esnaf	50	25,5
	Diğer	18	9,2

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımları incelendiğinde %59,2'sinin erkek olduğu, %64,3'ünün 4. sınıf düzeyinde öğrenim gördükleri, %67,3'ünün annesinin lisans mezuniyetine sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %79,6'sının baba eğitim durumunun lisans mezunu olduğu, anne mesleği bakımından %57,1'inin memur %36,7'sinin ise ev hanımı olduğu belirlenmiştir. Baba mesleği bakımından %62,2'sinin memur, %25,5'inin ise esnaf olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın nitel kısmının çalışma grubu oluşturulurken amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bu örnekleme tekniğinde, önceden belirlenen ölçütlere uygun durumlar çalışılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada nicel verilerin toplandığı 196 öğrenci arasında öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin derinlemesine ortaya çıkarılması amacıyla, gönüllülük esasına dayalı olarak 10 öğrenci ile görüşme yapılmıştır.

3. Araştırmanın Veri Toplama Araçları ve Analizi

Araştırmada nicel veri toplama aracı olarak kullanılan "Marmara Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği" ise Sargül (2015) tarafından geliştirilmiş olup, 14 madde ve harcama (4), tutum (4), algı (3) ve ilgi (3) olmak üzere 4 alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçeğin açıkladığı toplam varyans %49,24 iken Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ,72 olarak bulunmuştur. Bu araştırma kapsamında yapılan analizlerde ise ölçeğin geneline ilişkin güvenilirlik katsayısı ,81 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin değerlendirmesi toplam puan üzerinden yapılabilen olup, 5'li likert türünde olan ölçekten alınabilecek en düşük puan 14 iken en yüksek puan 70 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin 6 maddesi ters puanlanarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan puanın yüksek olması öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin de yüksek olduğunu göstermektedir.

Çizelge 2. Öğrencilerin finansal okuryazarlık puanlarına ilişkin betimsel istatistikler

	N	Minimum	Maksimum	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Çarpıklık	Basıklık
Toplam	196	30	65	48,97	6,770	,011	,004
Ortalama	196	1,43	4,10	3,33	,322	,011	,004

Öğrencilerin Finansal Okuryazarlık Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler incelendiğinde öğrencilerin puan ortalamasının 3,33 olduğu belirlenmiştir. Buna göre öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin genel olarak orta düzeyin üzerinde olduğu, çarpıklık ve basıklık değerlerinin ise -1 ve +1 aralığında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ölçek normallik testi kolmogorov-smirnov testi ile incelenmiş anlamlı farklılık meydana gelmediği görülmüştür ($p > .05$). Buna göre verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir.

Araştırmanın nitel verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan 10 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Görüşme yöntemi, araştırmalarda derinlemesine bilgi elde edebilmek amacıyla kullanılmakta olup, görüşme soruları kullanılarak bu yönetime ilişkin veriler elde edilebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Görüşme soruları konu ile ilgili olarak kazanımlar ve ilgili alanyazın bağlamında hazırlanmış, soruların geçerliliğini sağlamak için üç uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri sonucunda benzer nitelikleri ölçen ve öğrencilerin açıklayıcı cevaplar vermesine imkan sağlamayan sorular yeniden düzenlenmiştir. Oluşturulan sorularla, dördüncü sınıftaki üç ile pilot uygulama yapılmıştır. Öğrencilerin sorulara içtenlikle cevap verebilmelerine imkan sağlayan rahat bir ortam oluşturulmuştur. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde verilerin güvenilirliğinin sağlanması bakımından, öğrencilerin onayı ile ses kayıtları alınmıştır.

Araştırma kapsamında görüşmelerden edilen verilerden, kod ve temaların belirlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, verilere bağlı olarak araştırmanın amacı doğrultusunda kavramlar ve ilişkilerin ortaya çıkarılmasını sağlayan, kod ve temaların analiz sürecinde belirginleştiği nitel veri analiz türüdür (Cohen, Mohen ve Morrison, 2007; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Yapılan kodlamalar neticesinde bazı temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Öğrenci görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilerek katılımcıların görüşleri şeffaf bir şekilde ortaya K1, K2, K3, K4... şeklinde kodlanmıştır.

Nitel araştırmalarda güvenilirliğin sağlanmasında verilerin birden fazla araştırmacı tarafından analiz edilerek oluşturdukları kodlar arasındaki tutarlılık esas alınmaktadır (Creswell, 2013). Kodlama aşamasında farklı bir araştırmacı tarafından da kodlamaların yapılması sağlanmış, araştırmacıların sorulara yönelik yapmış oldukları kodlamalar karşılaştırılarak görüş birliği ve görüş ayrılığı düzenlenmiştir.

Araştırmacıların birbirine benzer kullandıkları kodlar görüş birliği, birbirine benzemeyen ve birbirinden farklı kodlamalar ise görüş ayrılığı olarak düzenlenmiştir. Görüş birliğine varılamayan kodlamalar ise araştırmaya dahil edilmemiştir. Daha sonra sorulara verilen cevaplara ait uyum yüzdesi (Güvenirlilik) = Görüş birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100 formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Uyum yüzdesinin ,70 üzerinde olması yeterli ve iyi bir uyum olarak kabul edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırma için yapılan analizlerde uyum yüzdesi (Güvenirlilik) = 98 (98 + 17) *100 = ,85 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Araştırmada öğrencilerin finansal okuryazarlık kazanımlarına ilişkin görüşleri incelenmiş olup, öğrencilerden elde edilen nicel ve nitel veriler ayrı başlıklar halinde aşağıda verilmiştir.

1. Araştırmanın Nicel Bulguları

Bu bölümde "Marmara Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği" ile elde edilmiş nicel verilerin analizine yer verilmiştir:

Çizelge 2. Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırması

		N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	sd	p
Cinsiyet	Kız	80	3,27	,317	-2,219	194	,028
	Erkek	116	3,37	,320			

Öğrencilerin finansal okuryazarlık ile ilgili tutumları cinsiyet değişkenine göre bağımsız örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılık meydana geldiği belirlenmiştir ($p < ,05$). Aritmetik ortalama puanları incelendiğinde erkeklerin kızlara göre finansal okuryazarlıklarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çizelge 3. Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin sınıf değişkenine göre karşılaştırması

		N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	sd	p
Sınıf	3. Sınıf	126	3,38	,337	3,213	194	,002
	4. Sınıf	70	3,23	,269			

Sınıf düzeyine göre öğrencilerin finansal okuryazarlık tutumları karşılaştırıldığında 3. sınıf düzeyindeki öğrencilerin finansal okuryazarlık tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < ,05$).

Çizelge 4. Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin anne eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırması

		N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	sd	F	p
Anne Eğitim	Lise	56	3,34	,297	2	,348	,706
	Lisans	132	3,32	,335			
	Yüksek Lisans	8	3,41	,282			

Öğrencilerin finansal okuryazarlık ile ilgili tutumları anne eğitim durumu değişkenine göre ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda puanlarda anlamlı farklılık meydana gelmediği belirlenmiştir ($p > ,05$). Buna göre öğrencilerin anne eğitim durumunun finansal okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili olmadığı görülmektedir.

Çizelge 5. Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin baba eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırması

		N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	sd	F	p
Baba Eğitim	Lise	22	3,24	,225	2	1,758	,157
	Önlisans	10	3,17	,308			
	Lisans	156	3,34	,337			
	Yüksek Lisans	8	3,42	,168			

Öğrencilerin finansal okuryazarlık ile ilgili tutumları baba eğitim durumu değişkenine göre ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda puanlarda anlamlı farklılık meydana gelmediği

belirlenmiştir ($p > ,05$). Buna göre öğrencilerin baba eğitim durumunun finansal okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili olmadığı görülmektedir.

Çizelge 6. Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin anne mesleği değişkenine göre karşılaştırması

		N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	sd	F	p
Anne Mesleği	İşçi	4	3,26	,357	3	,188	,904
	Memur	112	3,33	,355			
	Esnaf	8	3,27	,322			
	Ev Hanımı	72	3,34	,267			

Öğrencilerin finansal okuryazarlık ile ilgili tutumları anne mesleği değişkenine göre ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda puanlarda anlamlı farklılık meydana gelmediği belirlenmiştir ($p > ,05$). Buna göre öğrencilerin anne mesleğinin finansal okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili olmadığı görülmektedir.

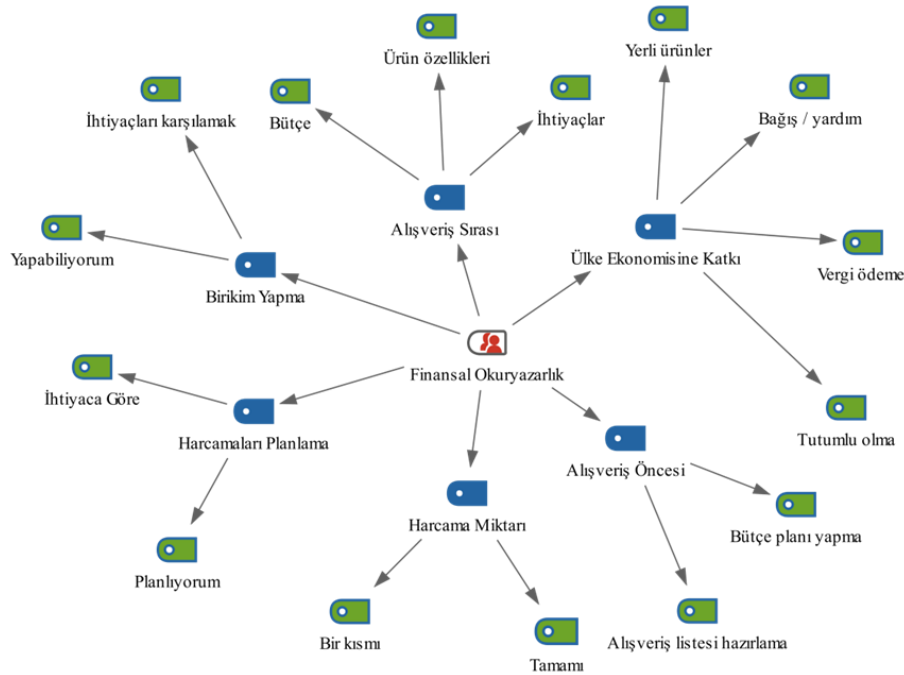
Çizelge 7. Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin baba mesleği değişkenine göre karşılaştırması

		N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	sd	F	p
Baba Mesleği	İşçi	6	3,20	,289	3	1,684	,172
	Memur	122	3,33	,318			
	Esnaf	50	3,38	,321			
	Diğer	18	3,20	,342			

Öğrencilerin finansal okuryazarlık ile ilgili tutumları baba mesleği değişkenine göre ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda puanlarda anlamlı farklılık meydana gelmediği belirlenmiştir ($p > ,05$). Buna göre öğrencilerin baba mesleğinin finansal okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili olmadığı görülmektedir.

2. Araştırmanın Nitel Bulguları

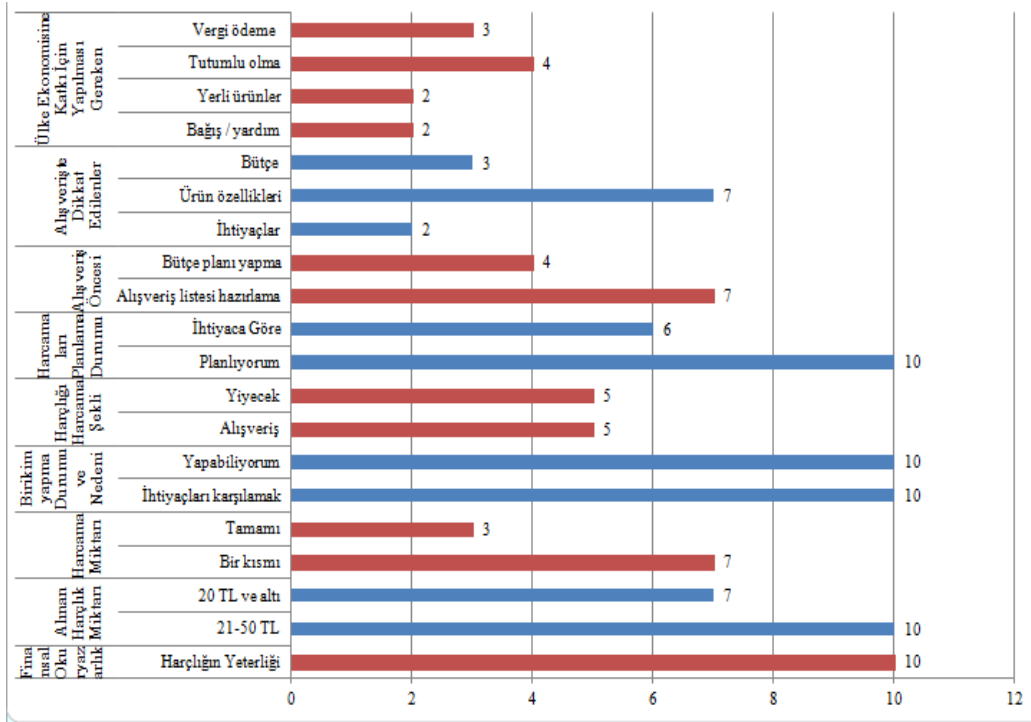
Öğrencilerin finansal okuryazarlıkla ilgili görüşme sorularına verdikleri yanıtlar içerik analizi ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda finansal okuryazarlık konusunda öğrencilerin ifadelerinden ortaya çıkan kategoriler incelendiğinde "alışveriş öncesi, alışveriş sırası, birikim yapma, harcamaları planlama, harcama miktarı ve ülke ekonomisine katkı" şeklinde altı kategori ortaya çıkmıştır.

Şekil 1. Öğrencilerin finansal okuryazarlık ile ilgili görüşleri

Bu kategoriler içerisinde yapılan kodlamalar incelendiğinde ise birikim yapma kategorisinde "yapabiliyorum" ve "ihtiyaçları karşılama" alışveriş öncesi kategorisinde "bütçe planı yapma ve alışveriş listesi hazırlama", alışveriş sırası kategorisinde "ihtiyaçlar, ürün özellikleri ve bütçe", ülke ekonomisine

katkı kategorisinde yerli ürünler bağış/yardım ve vergi ödeme”, harcamaları planlama kategorisinde ihtiyaca göre ve planlıyorum” harcama miktarı kategorisinde ise “bir kısmı ve tamamı” şeklinde kodlamalar yapılmıştır. Yapılan kodlamalar incelendiğinde finansal okuryazarlık teması altında 10 kategori ve 20 kod oluşturulmuştur.

Şekil 2. Öğrencilerin finansal okuryazarlıkla ilgili görüşlerine ilişkin kod ve frekansların dağılım grafiği

Şekil 2' de öğrencilerin finansal okuryazarlıkla ilgili görüşlerine ilişkin kod ve frekansların dağılım grafiğine yer verilmiştir. Buna göre finansal okuryazarlık becerilerinde en sık ifade edilen kodlamaların ihtiyaçları planlama, birikim yapabilme ve alınan harçlığın yeterliği ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin tamamının harcamalarını planlayabildikleri ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere birikim yaptıkları ve harçlıkların genel olarak ihtiyaçları karşılamak için yeterli olduğu söylenebilir.

Çizelge 8. Öğrencilerin finansal okuryazarlıkla ilgili görüşlerine ilişkin kategori ve kodlar

Kategori	Kodlar	Katılımcılar
Finansal Okuryazarlık	Harçlığın Yeterliği	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10
Alınan Harçlık Miktarı	21-50 TL	K1, K3, K4, K7, K8, K9, K10
	20 TL ve altı	K2, K5, K6
Harcama Miktarı	Bir kısmı	K1, K3, K5, K6, K7, K8, K10
	Tamamı	K2, K4, K9
Birikim Yapma Durumu ve Nedeni	Yapabiliyorum	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10
	İhtiyaçları karşılamak	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10
Harçlığı Harcama Şekli	Yiyecek	K3, K4, K5, K6, K7, K9
	Alışveriş	K1, K2, K8, K10
Harcamaları Planlama Durumu	Planlıyorum	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10
	İhtiyaca Göre	K2, K4, K8
Alışveriş Öncesi	Alışveriş listesi hazırlama	K2, K4, K5, K6, K8, K9, K10
	Bütçe planı yapma	K1, K2, K3, K7
Alışverişte Dikkat Edilenler	Ürün özellikleri	K1, K2, K4, K5, K7, K8, K9, K10
	Bütçe	K3, K4, K8, K10
	İhtiyaçlar	K1, K6
Ülke Ekonomisine Katkı İçin Yapılması Gereken	Tutumlu olma	K1, K7, K9, K10
	Yerli ürünler	K4, K8
	Bağış / yardım	K2, K6
	Vergi ödeme	K3, K5

Öğrencilerin verdikleri yanıtlardan yapılan kodlamalar dikkate alındığında en sık ifade edilen kodlamalara ilişkin doğrudan alıntılar şu şekildedir:

Öğrencilerin çoğunluğu alınan harçlıkla ilgili olarak 21-50 TL harçlık aldıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin "**K.1.** Annem ve babamdan harçlık alıyorum. Günlük 40 TL harçlık alıyorum. Aldığım harçlık bana yiyor. Çünkü tutumlu davranıyorum." ve "**K.8.** Evet, annemden ve babamdan alıyorum. Günlük 40 TL alıyorum. Yiyor çünkü çok büyük şeyler almıyorum." şeklinde ifadeler yer verilmiştir.

Alışveriş sırasında dikkat edilenler olarak katılımcıların çoğunluğu ürün özelliklerine göre alışveriş yaptıklarını belirtmişlerdir. Örneğin "**K.2.** Alacağım ürünün kalitesine dikkat ederim." ve "**K.9.** Ürünün kalitesine, fiyatına ve son kullanma tarihine bakarım." şeklinde ifadeler yer verilmiştir.

Harcamaları planlama durumu kategorisinde katılımcıların çoğunluğu planlama yaptıklarını belirtmişlerdir. Örneğin "**K.1.** Evet, çünkü ailemin bu konudaki fikirlerini tahmin edebiliyorum. Ailem para biriktirmem konusunda beni destekliyor." ve "**K.4.** Planlıyorum çünkü önceliği ihtiyaçlarıma kullanmak istiyorum. Eğer bunu yapmazsam isteklerime para kalmaz diye düşünüyorum." şeklinde ifadeler yer verilmiştir.

Birikim yapma durumu kategorisinde katılımcıların çoğunluğu ihtiyaçlarını karşılama amacıyla birikim yaptıklarını belirtmişlerdir. Örneğin "**K.5.** Kendime beğendiğim eşyaları alıyorum." ve "**K.10.** İhtiyaç ve isteklerimi alıyorum. Mesela ayakkabı alıyorum." şeklinde ifadeler yer verilmiştir.

Harcama miktarı kategorisinde katılımcıların çoğunluğu harçlıklarının bir kısmını harcadıklarını belirtmişlerdir. Örneğin "**K.6.** Bazen hiç harcamadığım zamanlar oluyor. Çünkü canım bir şey yemek istemiyor okulda ya da unutuyorum." ve "**K.8.** Bir kısmını harcıyorum, kalanını biriktiriyorum." şeklinde ifadeler yer verilmiştir.

Alışveriş öncesi kategorisinde katılımcıların çoğunluğu alışveriş listesi hazırladığını bir kısmı da bütçesini planladığını belirtmişlerdir. Örneğin "**K.5.** Alışverişe çıkmadan önce alışveriş listesi hazırlarım." ve "**K.10.** Alışveriş listesi yaparım. Bütçemi planlarım." şeklinde ifadeler yer verilmiştir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, ilkökul 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisi hakkındaki farkındalıklarını belirlemek ve cinsiyet, sınıf düzeyi, anne-baba eğitim durumları, anne-baba mesleki durumları değişkenleri açısından finansal okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara yönelik sonuçlar aşağıda sırasıyla tartışılmıştır:

Araştırmada, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelenmiştir. Bunun sonucunda erkeklerin kızlara göre finansal okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumun, yıllardır süre gelmiş ataerkil aile yapılarının bir yansıması olarak karşımıza çıkmış olabilir. Aileler tarafından erkekler finansal konularda daha çok söz hakkı tanınması ve finansal konularda yönetme yetkisinin erkeklerin elinde bulundurulmasının bir sonucu olabilir. [Kocabıyık ve Teker \(2018\)](#), Isparta'da okuyan üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespit edilmesine yönelik yaptıkları çalışmalarında, erkeklerin finansal okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. [Tosun \(2016\)](#), lise öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi üzerine yaptığı çalışmada finansal olayların takibinde erkek öğrencilerin, kız öğrencilere nazaran daha ilgili olduğu sonucuna ulaşmıştır. [Erkılıç \(2019\)](#) yaptığı çalışmada finansal okuryazarlık düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu, erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin kız öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Alanyazın taraması sonucunda ([Adeleke, 2013](#); [Alkaya ve Yağlı, 2015](#); [Cameron vd., 2013](#); [Köroğlu, 2021](#); [Lührmann, Serra-Garcia ve Winter, 2012](#); [Sarigül, 2014](#); [Şamiloğlu, Kahraman ve Bağcı, 2016](#); [Şantaş ve Demirgöl, 2015](#); [Utkarsh, Pandey, Ashta, Spiegelman ve Sutan, 2020](#)) tarafından yapılan çalışmalarda öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ve cinsiyetleri arasında erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılık ortaya çıkması bu araştırmayı destekler niteliktedir.

[Agarwalla, Barua, Jacob ve Varma \(2013\)](#) ile [Yiğitbaş, Temeloğlu ve Şimşek \(2020\)](#) yaptıkları çalışmalarında, kadınların erkekler göre finansal okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu

sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum, günümüzde kadınların da ekonomik özgürlüğünün ve finansal konularda etkinliğinin artmış olmasının bir sonucu olabilir. Ayrıca, alanyazında öğrencilerin cinsiyetleri ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında bir fark olmadığını ortaya koyan çalışmalar da yer almaktadır (Çelikten, Doğan ve Dişli Çelikten, 2023; Çengelci, 2019; Gomulia, Barlian ve Dewi, 2020). Deventer ve Klerk (2017), Güney Afrika'da bulunan üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerini, harcama ve borçlanma alışkanlıklarını ve tasarruf algılarını ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. Bu durum ilkokuldaki öğrencilerin yaşları itibarıyla finansal konularda özgür olmayıp ailelerine bağlı ve aile kontrolünde yaşamalarından kaynaklanıyor olabilir. Bu bağlamda yapılan bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar, araştırma sonucuyla örtüşmemektedir.

Araştırmada incelenen bir başka değişken ise öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin sınıf düzeylerine göre incelenmesi olmuştur. Sınıf düzeyine göre öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri karşılaştırıldığında 3. Sınıf düzeyindeki öğrencilerin, 4. Sınıf düzeyindeki öğrencilere nazaran finansal okuryazarlık tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum, daha küçük yaş grubu öğrencilerin derste öğrendikleri finansal okuryazarlık kavramlarını uygulamada daha duyarlı olduğundan kaynaklanıyor olabilir. Alanyazın taraması sonucunda (Biçer ve Altan, 2016; Borden, Lee, Serido ve Collins, 2008, Çinko, 2017; Erkilic, 2019; Maurer ve Lee, 2011; Şantaş ve Demirgil, 2015; Yıldız ve Çankaya, 2018) yaptıkları çalışmada öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymuşlardır. Ayrıca, Lusardi ve Mitchell (2006) ve Lusardi, Curto ve Mitchell (2009) tarafından yapılan çalışmalarda; araştırmaya katılan yaş grubu yüksek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılması bu araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Ancak, finansal okuryazarlık düzeyleri ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olduğunu, yaş ilerledikçe finansal okuryazarlık düzeyinde artış olduğunu ortaya koyan çalışmalar da vardır (Bartley, 2011; Chen ve Volpe, 2002; Er ve Taylan, 2017; Gutter ve Copur, 2011; Şantaş ve Demirgil, 2015). Tosun (2016), lise öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi üzerine yaptığı çalışmada öğrencilerin yaş seviyesi yükseldikçe finansal olaylara ilgilerinin de arttığını ortaya koymuştur. Ayrıca sınıflar arası farklılıklara bakıldığında ise yaş ortalaması arttıkça bilinçli alışveriş, indirim, marka gibi satın almada dikkat edilmesi gereken faktörlere daha az önem verildiği görülmektedir. Ayrıca Barmaki (2015) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada finansal okuryazarlık ve sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu anlamda ulaşılan bu sonuçlar bu çalışmanın sonuçları ile örtüşmemektedir. Bu durum, öğrencilerin yaş ortalaması arttıkça finansal okuryazarlık bilgi düzeylerinin daha anlamlı hale gelmesinin ve ileriki yaşlarda tabi oldukları eğitim programlarında finansal okuryazarlık kavramlarına daha çok vurgu yapılmasının bir sonucu olarak da karşımıza çıkmış olabilir.

Son olarak, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri anne ve baba eğitim durumları ile mesleki durum değişkenlerine göre incelenmiştir. Buna göre öğrencilerin anne ve baba eğitim durumları ile mesleki durumlarının finansal okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili olmadığı görülmüştür. Bu durum, ailelerin çocukların finansal okuryazarlık becerisi kazandırmaya yönelik etkin uygulamalarının olmadığını ve çocuklara finansal sorumluluk vermek yerine kontrolcü bir tutum sergilemelerinden olabilir. Cude, Lawrance, Lyons, Metzger, Lejeune, Marks ve Machtmes (2006), üniversite öğrencilerinin finansal bilgi ve becerilerinin nasıl elde edildiğini tespit etmeye yönelik yaptığı çalışmada, ailelerin finansal okuryazarlık becerilerinin şekillenmesinde rol oynayan unsurlardan biri olduğunu ortaya koymuştur.

Alanyazına bakıldığında finansal okuryazarlık düzeyi ile anne ve baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koyan çalışmalara rastlanmıştır (Erkilic, 2019; Çengelci, 2019; Üğüdücü, 2018; Yücel ve Çiftçi, 2018). Ancak Fidancı (2021) lise öğrencileri ile yaptığı çalışmada finansal okuryazarlık düzeyleri ile anne ve baba eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Annesi üniversite mezunu ve lise mezunu olan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi, annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca alanyazın incelendiğinde (Yıldız ve Çankaya, 2019; Çengelci, 2019; Lusardi vd., 2009 ve Sarıgül, 2014) tarafından yapılan çalışmalarda da finansal okuryazarlık düzeyleri ile anne eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Karaaslan (2020) ve Köroğlu (2021) da yaptıkları çalışmalarında, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile anne ve baba eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu, anne ve baba eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin arttığını ortaya koymuşlardır. Bu durum,

ailelerin finansal konularda çocuklarına daha çok fırsat vermesi ve finansal yönetimlerini kendi iradelerine bırakmaları noktasında daha özgür bir düşünce yapısına sahip olmalarından kaynaklanabilir.

Barmaki (2015), Çelikten, Doğan ve Dişli Çelikten (2023), Temizel ve Bayram (2011) yaptıkları çalışmalarda finansal okuryazarlık düzeyi ile ailenin aylık toplam geliri arasında anlamlı bir farklılığa rastlamadığından bu sonuçlar araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Ancak (Arceo-Gamez ve Viilagonez, 2017; Erkilic, 2019; Köroğlu, 2021; Öncüler, 2018; Öztürk ve Demir, 2015; Üğüdücü, 2018; Yücel ve Çiftçi, 2018) yaptıkları çalışmalarında finansal okuryazarlık düzeyi ile ailenin aylık toplam geliri arasında anlamlı bir farklılığa rastladıklarından bu sonuç araştırmanın sonucu ile örtüşmemektedir. Alanyazın taraması sonucunda, bazı çalışmaların bulgularında gelir düzeyleri ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konmuştur (Agarwalla vd, 2013; Barmaki, 2015; Barış, 2016; Douissa, 2020; Ergün, Şahin ve Ergin, 2014; Hogart ve Hilgert, 2002; Karaaslan, 2020; Kutlu, 2018). Bu anlamda ulaşılan sonuçların bu çalışmanın sonuçları ile örtüşmediği görülmektedir. Bu durum, yapılan araştırmalardaki katılımcıların farklı sosyo-ekonomik çevrede yaşamaları ve ekonomik düzeyleri arasında farklılıklar olmasından kaynaklı olabilir.

Araştırmada öğrencilerin finansal okuryazarlık ile ilgili görüşleri incelendiğinde; öğrencilerin harçlıklarını yeterli buldukları, çoğu öğrencinin harçlıklarının tamamını harcamayıp birikim yaptıkları, harçlıklarını kullanırken planlama yaptıkları, alışveriş öncesinde ve esnasında bilinçli tüketici davranışları sergiledikleri görülmüştür. Buna göre öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin orta düzeyin üzerinde olduğu söylenebilir. Ayrıca, finansal okuryazarlık davranışlarının da genel anlamda olumlu olduğu sonucuna ulaşılabilir. Bu durum, öğrencilerin yaş gruplarının küçük olması sebebiyle ihtiyaçlarının küçük meblağlarla giderilebilecek düzeyde olmasının, hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde finansal okuryazarlık konusundaki kazanımlara yer verilmesinin, isteklerini özgürce alabilmek için birikim yapmak istediklerinin ve tüm bunlar çerçevesinde bilinçli tüketici davranışlarını iyi öğrenmiş olmalarının sonucudur. Alanyazında finansal okuryazarlıkla ilgili çalışmalar gün geçtikçe artsa da ilkökul düzeyinde çalışmalardan ziyade üst yaş grupları ile yapılan çalışmalara rastlanmaktadır (Sarigül, 2020). İlkokul düzeyinde yapılan çalışmaların sınırlı olması finansal okuryazarlık düzeyi ile ilgili yorumlamaları ve karşılaştırmaları da sınırlandırmaktadır. Bu sınırlılıklar çerçevesinde araştırmada ulaşılan sonuçlar neticesinde; Ertuğrol'un (2020) ortaokul öğrencileri ile gerçekleştirdiği araştırma sonuçları ile benzer sonuçlar gösterdiği ancak yapılan bazı çalışmalarla (Batty, Collins, O' rourke ve Odders-White, 2020; Hapsari, Suryono ve Amiliya, 2019) sonuçların ile örtüşmediği görülmektedir. Barış (2016), üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerilerini ortaya koymayı amaçladığı çalışmasında, öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık bilgisine sahip olduklarını ancak ileri düzeyde bir bilgiye sahip olmadıklarını ortaya koymuştur. Er ve Taylan (2017) ve Sarigül (2015), öğrencilerin finansal okuryazarlık konusunda sahip oldukları bilgileri ortaya koymayı amaçladıkları çalışmalarında, öğrencilerin temel finansal kavramlara ilişkin bilgilerinin yetersiz, finansal gelişmelere karşı ilgilerinin düşük olduğunu tespit etmişlerdir. Finansal davranış olarak ise düşüncelerinin olumlu olduğunu ortaya koymuşlardır. Özbay ve Özel Turkey (2021), Z kuşağının finansal okuryazarlık düzeyinin ölçülmesine yönelik yaptıkları çalışmalarında Z kuşağının finansal okuryazarlık düzeylerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum, öğrencilerin yaş ortalamasından ve küçük yaşlarda finansal okuryazarlık konusunda daha temel düzeyde bilgiler yeterli görülürken daha ileri yaşlarda finansal okuryazarlık konusunda daha derinlemesine bilgi ve beceriler kullanılmayı gerektirdiğinden kaynaklanıyor olabilir.

Barmiki ve Şener (2017), üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmasında, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin orta seviyede olduğunu ortaya koymuştur. Bunun yanı sıra öğrencilerin para konusunda daha fazla bilgiye sahip olduklarını, yatırım ve tasarruf konularında ise daha az bilgiye sahip olduklarını tespit etmiştir. Çelik (2022), ilkökul öğrencileri ile yaptığı çalışmasında öğrencilerin ihtiyaç, mal, üretim, tüketim, tasarruf ve israf kavramlarına dair yeterli farkındalığa sahip oldukları ancak bütçe, maliyet, ekonomik faaliyet ve bütçe dengesi kavramlarına dair farkındalıklarının yeterli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Çarıkçı (2019), ilkökul öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmasında öğrencilerin çoğunluğunun birikim yapma konusunda istekli oldukları ve öğrencilerin finansal okuryazarlık konularında nispeten bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşmıştır. Mammadova (2020), yaptığı çalışmasında öğrencilerin çoğunluğunun harçlık aldığı, harçlık alan öğrencilerin çoğunluğunun harçlıklarını günlük olarak aldığı, bu öğrencilerin harçlıklarından birikim yaptıkları ve biriktirdikleri paralarla biricil

İhtiyaçlarını karşıladıkları sonucuna ulaşmıştır. Tosun (2016), lise öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi üzerine yaptığı çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun günlük ya da haftalık harçlık aldığını, aldıkları harçlıkların tamamını harcamayıp bir kısmını biriktirdiklerini, birikimlerini de genellikle ihtiyaçları için kullandıklarını, harçlıkları yönetmede çoğunluğun başarılı olduğunu ancak genel olarak katılımcıların genel finansal kavramlara ilişkin bilgi düzeylerinin düşük olduğunu ortaya koymuştur. Bu anlamda ulaşılan sonuçlar bu çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermiştir.

Araştırmada nicel ve nitel bulgulardan elde edilen sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin genel olarak finansal okuryazarlık düzeylerinin orta düzeyin üzerinde olduğu, cinsiyet ve sınıf düzeyine göre farklılık meydana geldiği, anne ve baba eğitim düzeyleri ile meslek değişkenleri bakımından farklılık meydana gelmediği görülmüştür. Nicel bulgulara benzer şekilde öğrencilerle yapılan görüşmelerde de öğrencilerin birikim yapabildikleri, ihtiyaçlarını planlayabildikleri, alışveriş sırasında bütçelerine uygun özelliklerde ve ihtiyaçlarına uygun ürünleri tercih ettikleri, yine harçlıklarını ihtiyaçlarına göre harcadıkları belirlenmiştir. Bu bakımdan genel olarak öğrencilerin bütçe planlaması yapabildikleri ve gelir gider dengesini sağlayabildikleri söylenebilir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar ve ilgili alanyazın doğrultusunda ilkökul düzeyindeki öğrencilerde finansal okuryazarlık becerilerini geliştirmesine yönelik uygulamalar yapılabilir. İlkökul öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerisi ve düzeylerini etkileyen faktörler belirlenmesi amacıyla, farklı örneklerde çalışmalar yapılabilir. Öğretim programında, finansal okuryazarlık becerilerinin öğrencilere kazandırılması amacıyla çeşitli düzeylerde kazanımlara ve etkinliklere yer verilebilir. Finansal okuryazarlık becerisinin küçük yaşlarda öğrencilere kazandırabileceği düşüncesinden hareketle ailelere bu konuda farkındalık kazandırmaya yönelik eğitimler verilebilir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Adeleke, T. (2013). *The effects of gender and gender role on the financial literacy of college student*. Wilmington, North Carolina: Oklahoma State University.
- Agarwalla, S. K., Barua, S. K., Jacob, J., & Varma, J. R. (2013). Financial Literacy among Working Young in Urban India. *Indian Institute of Management Ahmedabad, WP*, (2013-10), 02.
- Alkaya, A., & Yağlı, İ. (2015). Finansal okuryazarlık-f finansal bilgi, davranış ve tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF öğrencileri üzerine bir uygulama. *Journal Of International Social Research*, 8(40).
- Arceo-Gomez, E. O., & Villagomez, F. A. (2017). Financial Literacy among Mexican High School Teenagers. *International Review of Economics Education*, 24, 1-17. <https://doi.org/10.1016/j.iree.2016.10.001>
- Barmaki, N. (2015). *Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Hacettepe Üniversitesi örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Barmaki, N. (2017). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 7(3), 67-88.
- Barmaki, N. & Şener, A. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 7(3), 67-88.
- Barış, S. (2016). Finansal okuryazarlık ve bütçeleme davranışı: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *TESAM Akademi Dergisi*, 3(2), 13-38.
- Bartley, J. (2011). What drives financial literacy among the young? *Undergraduate Economic Review*, 7(1), 23.
- Batty, M., Collins, J. M., O'Rourke, C., & Odders-White, E. (2020). Experiential financial education: A field study of my classroom economy in elementary schools. *Economics of Education Review*, 78, 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2020.102014>
- Bıçer, E. B., ve Altan, F. (2016, Aralık). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık ile ilgili tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(4), 1501-1517.
- Borden, L. M., Lee, S. A., Serido, J., & Collins, D. (2008). Changing college students financial knowledge, attitudes, and behavior through seminar participation. *Journal of Family and Economic Issues*, 29(1), 23-40.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 2. Baskı. Ankara: Pegem.
- Cameron, M. P., Calderwood, R., Cox, A., Lim, S., & Yamaoka, M. (2013). *Factors associated with financial literacy among high school, department*. Hamilton, New Zealand: Department of Economics, University of Waikato.

- Chen, H., & Volpe, R. P. (1998). An analysis of personal financial literacy among college students. *Financial Services Review*, 7(2), 107-128.
- Chen, H., & Volpe, R. P. (2002). Gender differences in personal financial literacy among college students. *Financial Services Review*, 11(3), 289-307.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). London and New York, NY: Routledge Falmer.
- Creswell, J.W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, W. J. & Plano Clark, V. L. (2017). *Karma yöntem araştırmaları tasarımı ve yürütülmesi*. Y. Dede ve S. B. Demir (Çev.), Ankara: Anı.
- Cude, B., Lawrence, F., Lyons, A., Metzger, K., Lejeune, E., Marks, L., & Machtmes, K. (2006). College students and financial literacy: what they know and what we need to learn, *Eastern Family Economics and Resource Management Association Conference*.
- Çam, A., & Barut, A. (2015). Finansal okuryazarlık düzeyi ve davranışları: Gümüşhane üniversitesi önlisans öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, 4(7), 63-72.
- Çarıkçı, O. (2019). İlkokul Dördüncü sınıf öğrencilerinin finansal farkındalık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5, 133-157.
- Çelik, Y. (2022). The awareness of the students about the concepts in the production distribution and consumption learning field in the social studies course curriculum. *Educational Research and Reviews*, 17(1), 1-13. <https://doi.org/10.5897/ERR2021.4214>
- Çelikten, L., Doğan, M. C., & Dişli Çelikten, M. (2023). İlkokulda finansal okuryazarlık: Demografik faktörler finansal tutum ve davranışları farklılaştırıyor mu?. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 13(1), 135-162. <https://doi.org/10.23863/kalem.2022.226>
- Çengelci, Ş. A. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin finansal tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.) Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Çinko, M., Avcı, E., Ergun, S., & Tekçe, M. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri: Marmara Üniversitesi Örneği. *Marmara Business Review*, 2(1), 25-50. <https://doi.org/10.23892/mbrev.2017.12>
- Deventer V. M., & Klerk, N. (2017). Financial literacy amongs african generation y students: an empiricial analysis of selected demograpic factors. *International Journal of Economics and Finance Studies*, 9(1), 235-251.
- Douissa, I. B. (2020). Factors affecting college students' multidimensional financial literacy in the middle east. *International Review of Economics Education*, 100173. <https://doi.org/10.1016/j.iree.2019.100173>
- Er, B. & Taylan, A. E. (2017). Lise öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 297-317.
- Ergün, B., Şahin, A., & Ergin, E. (2014). Finansal okuryazarlık: İşletme bölümü öğrencileri üzerine bir çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34), 847-864.
- Erkılıç, A. (2019). *Lise öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri ve matematik ders başarıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye.
- Ertoğrul, D. (2020). *Ortaokul öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri ve bu düzeyleri etkileyen demografik faktörler (Muğla Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye.
- Fidancı, H. (2021). *Lise öğrencilerinin finansal okuryazarlık algılarının farklı değişkenlere göre incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye.
- Gomulia, B., Barlian, I. V & Dewi, V. I. (2020). Financial literacy for elementary school students in urban area. *Frontiers Journal of Accounting and Business Research*, 2(1), 1-9.
- Gökçek, T., Babacan, FZ, Kangal, E., Çakır, N. & Kül, Y. (2013). 2003-2012 yılları arasında Türkiye'de karma araştırma yöntemiyle yapılan eğitim çalışmalarının analizi. *International Journal of Social Science*, 6(7), 435-456.
- Gutter, M., & Copur, Z. (2011). Financial behaviors and financial well-being of college students: Evidence from a national survey. *Journal of Family and Economic Issues*, 32(4), 699-714.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Felsefe, yöntem, analiz*. (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Hapsari, D. T., Suryono, Y., & Amiliya, R. (2019). 21st century skills; The effect of project based learning to financial literacy on children aged 5-6 years. *Educational Administration Research and Review*, 3(2), 85-93.
- Hogarth, J. M., & Hilgert, M. A. (2002). Financial knowledge, experience and learning preferences: preliminary results from a new survey on financial literacy. *Consumer Interest Annual*, 48(1), 1-7.

- Hung, A.A., Parker, M. A., & Yoong, J. (2009). Defining and measuring finansal literacy, *Rand Lanor and Population*, September.
- Huston, S. J. (2010). Measuring financial literacy. *The Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 296-316.
- Johnson, B., & Christensen, L. (2004). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches* (2nd ed.). Needham Heights, MA: Allyn ve Bacon.
- Karaaslan, H. (2020). *Ortaokul öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Karadeniz, O., & Durusoy, N. (2013). Türkiye'de yaşlı yoksulluğu. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 3, 77-102.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kutlu, E. (2018). *Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlığı: Balıkesir Üniversitesi örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, Türkiye.
- Kocabıyık, T., & Teker, T. (2018). Finansal okuryazarlık: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 117-144. <https://doi.org/10.30692/sisad.440645>
- Koroğlu, H. (2021). *Ortaokul öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye.
- Lusardi, A. Mitchell, O. S. (2006). Financial literacy and planning: Implications for retirement. *Wellbeing*.
- Lusardi, A., Curto, V., & Mitchell, O. (2009). Financial literacy among the young: Evidence and implications for consumer policy. *NBER Working Paper Series*.
- Lührmann, M., Serra-Garcia, M., & Winter, J. (2012). The effects of financial literacy training: evidence from a field experiment with german high-school children. *Discussion Papers in Economics*, 14101.
- Mammadova, G. (2020). *İlkokul ve ortaokul öğretim programlarındaki kazanımlarda finansal okuryazarlıkla ilgili öğrencilerin tutum ve görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye.
- Maurer, T. W., & Lee, S. A. (2011). Financial education with college students: comparing peerled and traditional classroom instruction. *Journal of Family and Economic Issues*, 32(4), 680-689.
- Merriam, S.B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. Selahattin Turan (Çev.), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. CA: SAGE Thousand Oaks.
- Miller, M., Godfrey, N., Levesque, B., & Stark, E. (2009). *The Case for Financial Literacy in Developing Countries: Promoting Access to Finance by Empowering Consumers*. OECD, The World Bank, DFID, CGAP.
- OECD (2005). *Improving financial literacy: analysis of issues and policies*. OECD Publishing.
- OECD (2014). PISA 2012 Results: *Students and Money: Financial Literacy Skills for the 21st Century* (Volume VI), PISA, OECD Publishing. Retrieved on 22-May2016, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264208094-en>.
- Öncüler, İ. (2018). *Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma: İstanbul Gelişim Üniversitesi örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Özbay, M., & Özel Türkay, E.Y. (2021). Z kuşağının finansal okuryazarlık düzeyinin ölçülmesi: Adana ili örneği. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(1), 01-12. <https://doi.org/10.46482/ebyuiibfdergi.841544>
- Öztürk, E., & Demir, Y. (2015, Ekim). Finansal okuryazarlık ve para yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi akademik personel üzerine bir uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 113-134. <https://doi.org/10.25095/mufad.396629>
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. M. Bütün ve S. B. Demir (Çev. ed.), Ankara: Pegem Akademi.
- Remund, D. L. (2010). Financial literacy explicated: The case for a clearer definition in an increasingly complex economy. *Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 276– 294.
- Sarıgül, H. (2014). A Survey of financial literacy among university students. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 17(64), 207-224.
- Sarıgül, H. (2015). Finansal okuryazarlık tutum ve davranış ölçeği: Geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik. *Journal of Management and Economics Research*, 13(1), 200-218. <https://doi.org/10.11611/JMER408>
- Sarıgül, H. (2020). Türkiye'de finansal okuryazarlık alanında yazılan lisansüstü tezlerin içerik analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 10(1), 153-165. doi: <https://doi.org/10.5961/jhes.2020.377>

- Şantaş, F., & Demirgil, B. (2015). Ekonomik okuryazarlığı düzeyinin tespitine ilişkin bir araştırma. *Akademik Bakış Dergisi*, 48, 46-60.
- Şamiloğlu, F., Kahraman, Y. E., & Bağcı, H. (2016). Finansal okuryazarlık araştırması: Erciyes Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir uygulama. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 30, 308-318.
- Taş, H. Y., Demirdöğmez, M., & Küçüköğlü, M. (2017). Geleceğimiz olan Z kuşağının çalışma hayatına muhtemel etkileri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 1031-1048. DOI: <https://doi.org/10.26466/opus.370345>
- Temizel, F. (2010). *Mavi yakalılarda finansal okuryazarlık*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Temizel, F. & Bayram, F. (2011). Finansal okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(1), 73-86.
- Tosun, A.E. (2016). *Lise öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi üzerine bir alan araştırması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, Türkiye.
- Tuncer, M. U. (2016). Ağ Toplumunun çocukları: z kuşağının kişilerarası iletişim becerilerinin çok boyutlu analizi. *Atatürk İletişim Dergisi*, 10, 33-46.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) (2011). *Dünya’da ve Türkiye’de finansal hizmetlere erişim ve finansal eğitim*. Ankara: Türkiye merkezi bankası matbaası.
- Utkarsh, U., Pandey, A., Ashta, A., Spiegelman, E., & Sutan, A. (2020). Catch them young: impact of financial socialization, financial literacy and attitude toward money on financial well-being of young adults. *International Journal of Consumer Studies*. <https://doi.org/10.1111/ijcs.12583>
- Üğüdücü, G. (2018). *Investigation of high school students’ financial literacy in terms of several variables*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Vitt, L. A., Anderson, C., Kent, J., Lyter, D. M., Siegenthaler, J. K., & Ward, J. (2000). Personal finance and the rush to competence: Financial literacy education in the U.S. Middle burg, VA: *Institute for Socio-Financial Studies*.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, Ö. D., & Çankaya, S. (2018). Lise öğrencileri için finansal okuryazarlık. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 35(2019/1), 461-481.
- Yığıtbaş, Ş., Temeloğlu, E. & Şimşek, A. (2020). Ortaöğretim çağındaki gençlerde finansal eğitimin finansal okuryazarlık üzerindeki etkisi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, Milli Mücadele’nin 100. Yılı Özel Sayısı*, 411-432.
- Yücel, S., & Çiftçi, N. (2018). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü University International Journal of Social Sciences (INIJOSS)*, 7(1), 143-161.

Çıkar Çatışması Bildirimi/Conflict of Interest Declaration

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri/Support/Funding Information

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Bildirimi/Ethics Declaration

Bu araştırma için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kurulundan (28.10.2022 tarih ve 2022-845 -9 sayı no) etik izin alınmıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı Bildirimi/Declaration of Use of Artificial Intelligence

Makalenin hiçbir kısmında yapay zekâdan yararlanılmamıştır.